

Gemeente Rotterdam

College van Burgemeester en Wethouders

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: Salah Al-Haidari/ Carolien
Vogelaar/
Telefoon: 06 41312146

Portefeuillehouder: B. Wijbenga - Van
Nieuwenhuizen
Cluster: Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
Ons kenmerk: 21MO01936- 21bb3873
Uw kenmerk: XXX

Datum: B&W 30 maart 2021

Betreft: Rotterdamse Opgave Inburgering:
- monitor 2020 Aanpak Statushouders
- 2^e Voortgangsrapportage nieuwe wet
inburgering

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Monitor 2020 Aanpak Statushouders en tweede voortgangsrapportage Rotterdamse Opgave Inburgering

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

In de Rotterdamse aanpak statushouders 2019-2022 is aangegeven dat er eenmaal per jaar een monitor verschijnt over de voortgang van de aanpak. Daarnaast is bij de behandeling van de eerste voortgangsrapportage Rotterdamse Opgave Inburgering (20bb14568) oktober jongstleden is toegezegd, twee keer per jaar een voortgangsrapportage komt. Hierbij bieden wij u de tweede voortgangsrapportage aan. Vanwege de samenhang bieden we deze samen via deze brief aan.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord 'Nieuwe Energie voor Rotterdam'.
- Rotterdamse Aanpak Statushouders 2019-2022
- Beleidskader Taalspiraal 2019-2022
- Actieprogramma Relax. Dit is Rotterdam
- Rotterdamse Opgave Inburgering
- Toezegging (20bb15331) KPI-scores aanbestedingen
- Toezegging (20bb15330) aanbestedingscriteria

Toelichting:

Voor u liggen twee documenten die betrekking hebben op de Rotterdamse Opgave Inburgering, namelijk de monitor van 2020 van de Rotterdamse Aanpak Statushouders en de tweede voortgangsrapportage Rotterdamse Opgave Inburgering. Voordat we aangeven wat de belangrijkste bevindingen en ontwikkelingen op beide thema's zijn, wil ik u informeren over de huidige stand van zaken ten aanzien van de taakstelling dit jaar.

Huisvesting in 2021

In december 2020 bent u geïnformeerd (brief 20bb018830) over de hogere taakstelling van 2021. De IND is via een Taskforce hun achterstanden aan het inhalen. Dit resulteert in een onvoorziene toename van de taakstelling van statushouders voor alle gemeenten, waaronder Rotterdam.

Deze taakstelling bedraagt voor het eerste half jaar van 2021 499 statushouders. Voor de tweede helft bedraagt de taakstelling 405 statushouders. Samen met de achterstand van 55 personen eind 2020 is de totale opgave 1053 te huisvesten statushouders in 2021. Dat is ruim een verdubbeling ten opzichte van 2020. Vanuit het college zullen wij ons in 2021 extra inspannen om zoveel mogelijk statushouders te huisvesten. Hierin is het ook belangrijk dat we op tijd de statushouders krijgen aangemeld vanuit het COA en complete dossiers ontvangen. Dit is een aandachtspunt die we op verschillende overlegtafels bespreken met het ministerie van J&V en het COA.

Op dit moment wordt onder leiding van wethouder Kurvers een huisvestingsplan gemaakt. Hierin worden allerlei mogelijkheden m.b.t. huisvesting verkend en waar het kan al in gang gezet. Half mei kunt u dit huisvestingsplan van ons verwachten. Wethouder Wijbenga heeft de commissie WIISA daarom in brief 21bb002839 voorgesteld om de bespreking van de Monitor 2020 Rotterdamse Aanpak Statushouders, voortgangsrapportage Rotterdamse Opgave Inburgering, Statushouders en het huisvestingsplan in hun samenhang te bespreken in de commissievergadering op 2 juni 2021.

Monitor Rotterdamse Aanpak Statushouders (2019-2022)

Als we kijken naar de huidige statushouders, die dus nog onder de bestaande wetgeving vallen, dan geeft de monitor statushouders het beeld over 2020 weer. De monitor is gebaseerd op kwantitatieve gegevens van verschillende organisaties en de gemeente en brengt de voortgang van de Rotterdamse aanpak feitelijk in beeld. In de monitor van 2019 konden we laten zien dat de eerste resultaten van de aanpak zichtbaar zijn, namelijk een daling van het aantal bijstandsgerechtigde statushouders. In de monitor van 2020 is dat anders en blijkt dat de coronacrisis ook invloed heeft op de doelgroep statushouders. Hieronder lopen we de belangrijkste bevindingen langs.

Taakstelling

Ondanks de coronacrisis is het met gezamenlijke inspanning gelukt om in 2020 444 personen te huisvesten. De taakstelling voor 2020 was om 435 personen te huisvesten, maar ook nog een achterstand van de inhuizing van 64 personen uit 2019 te realiseren. Van de totale groep hebben we 55 personen nog niet aan een huis kunnen koppelen, dit volgt uiteraard alsnog.

Psychische gezondheid

Verder zie we zien dat statushouders aanzienlijk minder gebruik maken van ondersteuning m.b.t. psychische gezondheidsproblematiek (Van der Linden & Dagevos, 2019), terwijl deze groep zeer gevoelig is voor psychische problemen (zoals

depressies). Als gemeente zetten we in op preventieve activiteiten en willen kijken wat we hierin nog meer kunnen organiseren.

Collegetarget tijdige start inburgering

Bevindingen m.b.t. het eerste deel van de collegetarget: *“80 procent van alle Rotterdamse statushouders met een bijstandsuitkering is binnen 6 maanden na toekenning van de uitkering gestart met het inburgeringstraject”*:

In 2020 is het niet gekomen tot het beoogde niveau van 80 procent, begin 2020 was dit 59 procent en begin december 42 procent. Dit komt mede door het coronavirus wat de start van trajecten (bijvoorbeeld in groepsverband) heeft bemoeilijkt. Daarnaast is de nieuwe Wet inburgering weer uitgesteld. De statushouder is onder het huidige stelsel zelf verantwoordelijk om zich op tijd in te schrijven voor een inburgeringscursus. De gemeente kan dit nu nog niet afdwingen. Bij het opstellen van de Collegetarget zou de nieuwe inburgeringswet eigenlijk in juli 2019 ingaan. De invoering van de wet wordt nu voorzien per 1 januari 2022 en vanaf dat moment komt de regie op de inburgering bij de gemeenten te liggen. Regie vergroot de sturingskracht en daarmee de kans op realisatie van de collegetarget. Intussen werken we hard om registratie en coaching van inburgeraars op dit punt te versterken. Zo hebben we in 2020 een kwaliteitsconvenant Taal en Inburgering afgesloten met verschillende aanbieders in de regio om de kwaliteit van het aanbod zoveel mogelijk te garanderen.

Collegetarget bijstandsuitkeringen statushouders

Bevindingen m.b.t. het tweede deel van de collegetarget: *“Het aantal bijstandsuitkeringen voor statushouders daalt van 1.950 naar 1.507”*: We lagen tot maart 2020 goed op koers met betrekking tot het aantal bijstandsgerechtigde statushouders. Dit kwam ook naar voren uit de landelijke Divosa Benchmark (brief 20bb14876). De benchmark laat zien dat Rotterdam een inhaalslag heeft gemaakt. Echter, sinds maart 2020 is het aantal statushouders dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering toegenomen van 1.765 (2019) naar 1.989. Hiermee liggen we niet meer op koers met betrekking tot de collegetarget. Dit komt overeen met de algemene ontwikkelingen in de stad en in het land. We zien dat het aantal bijstandsgerechtigden (in zijn totaliteit) is toegenomen als gevolg van de economische effecten van de coronamaatregelen. Dit betekent dat ook de instroom (564 uitkeringen) groter is dan de uitstroom (344 uitkeringen).

Inkomsten uit reguliere arbeid en het starten met een studie of opleiding zijn voor 73 procent de reden van de uitstroom. Dit is mede te danken aan de inzet van grotere capaciteit en gespecialiseerde consultants. Daarentegen zien we dat het aantal statushouders dat parttime werkt, is gestegen van 888 (2019) naar 1.133. Dit aandeel neemt de laatste jaren toe en dat zien wij als een gunstige ontwikkeling. Veel statushouders zijn nog bezig met de inburgering en kunnen hierdoor niet altijd fulltime werken. We stimuleren om naast de inburgering te werken, al dan niet in deeltijd, om daarmee ook de kans te vergroten dat zij na de inburgering fulltime aan de slag

kunnen gaan. We blijven de intensieve aanpak voortzetten en gaan komend jaar extra dedicated jobhunters en jobcoaches inzetten.

Wijziging nulmeting bijstandsvolume

De doelgroep statushouders wordt bepaald aan de hand van de verblijfsvergunningen. Door het achteraf toekennen en intrekken van verblijfsstatussen, wordt er met terugwerkende kracht bijgesteld. Dit zorgt voor een dynamisch bestand en is direct van invloed op de nulmeting. De Rekenkamer adviseert om de mijlpalen van de target als percentage te volgen in plaats van als statisch aantal. Op 01-01-22 dient het bestand dan ook ten opzichte van de meest actuele nulmeting met 21,5% gedaald te zijn.

Evaluatie Rotterdamse Taalstart

Verder willen we u informeren dat er vorig jaar een evaluatieonderzoek Rotterdamse Taalstart (RTS) heeft plaatsgevonden. De RTS wordt sinds eind 2016 uitgevoerd. De evaluatie betrof het programma zoals het (sinds september 2019) door TopTaal wordt uitgevoerd. De RTS is voor statushouders die net in Rotterdam zijn gevestigd. Met de RTS – een programma dat acht weken duurt - beoogt de gemeente de taalvaardigheid en de zelfredzaamheid van de Rotterdamse statushouders te verbeteren. Na afloop van de RTS volgen statushouders het reguliere inburgeringstraject. Dit onderzoek heeft tot doel om beter inzicht te krijgen in de werkzame elementen van het programma en in de bijdrage die het programma levert aan het integratieproces van statushouders. Het Verwey-Jonker Instituut is in april 2020 begonnen met het onderzoek naar de RTS. In de bijlage 1 kunt u de belangrijkste opbrengsten van het onderzoek lezen. Het gehele onderzoek kunt u [hier](#) (vanaf 8 april beschikbaar) downloaden.

Eindrapport onderzoek SNTR

Tot slot wil ik u meegeven dat in de week van 19 april het eindrapport naar het onderzoek van het programma van Stichting Nieuw Thuis in Rotterdam (SNTR) gepubliceerd wordt. De Erasmus Universiteit doet een onderzoek naar Syrische statushouders die het programma van SNTR volgen en statushouders die onder de aanpak vallen van de gemeente Rotterdam. Het doel van het onderzoek is om te evalueren of de aanpak van SNTR werkt. Daarnaast levert dit onderzoek ook meer inzicht op over o.a. gezondheid, zelfredzaamheid, beheersing van de taal, sociale contact met Nederlanders en eenzaamheid.

Tweede Voortgangsrapportage Rotterdamse Opgave Inburgering

Ondertussen is Rotterdam in volle vaart bezig met de voorbereiding op de nieuwe wet. In de afgelopen maanden, sinds de eerste Voortgangsrapportage van afgelopen oktober heeft de gemeente grote stappen gezet rondom de voorbereidingen op de uitvoering van de nieuwe wettelijke taken in het kader van de Rotterdamse Opgave Inburgering (ROI). Helaas is de wet uitgesteld naar 2022 en dat was teleurstellend. Ondanks het uitstel van de nieuwe Wet gaat Rotterdam voortvarend te werk met de voorbereidingen op de nieuwe wettelijke taken. De aanbestedingen zijn gepubliceerd

en vanaf september aanstaande willen we starten met het aanbieden van bepaalde diensten in de geest van de nieuwe Wet. Het doel is: inburgeraars zo goed mogelijk te ondersteunen en te begeleiden in hun inburgeringstraject zodat ze geen tijd verliezen.

In navolging van de Tweede Kamer heeft ook de Eerste Kamer december jongstleden de nieuwe Wet inburgering aangenomen. Het ministerie van SZW is bezig met het uitwerken van de lagere wetten (Ministeriële besluiten en regelingen).

Afgelopen november heeft minister Koolmees een brief gestuurd naar de Tweede Kamer¹ over het uitstel van de nieuwe Wet inburgering met een half jaar naar 1 januari 2022. Op 13 november is de gemeenteraad geïnformeerd over het uitstel van de nieuwe Wet² (20bb16895).

Tot slot wil ik ook meegeven dat wij ook recente rapport van de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) 'Samenleven in verscheidenheid. Beleid voor de migratiesamenleving | Rapport | WRR' ook meenemen in de implementatie van de nieuwe wet.

De toezegging (20bb15331) rondom KPI-scores aanbestedingen doen wij af in de 2^e Voortgangsrapportage. Daarin is een bijlage opgenomen met de opgenomen resultaten en KPI's per leerroute. De toezegging (20bb15330) rondom aanbestedingscriteria is afgedaan in een brief aan de raad op 9 december 2020.

Financiële consequenties:

Nieuwe wet inburgering 2022: Er is inmiddels bekend dat gemeenten in totaal, voor het gehele inburgeringstraject € 12.712 per asielstatushouder en € 589 per gezinsmigrant ontvangen voor de inburgeringstrajecten. Dit staat los van het budget voor de gemeentelijke uitvoeringskosten. In de eerste voortgangsrapportage ROI hebben we u daarover geïnformeerd. Deze inschatting is tot nu toe actueel.

Het uitstel van de Wet heeft als gevolg dat een deel van de invoeringskosten een half jaar langer doorlopen. Minister Koolmees heeft aan de VNG-delegatie toegezegd extra middelen beschikbaar te stellen ter compensatie van het uitstel van de Wet en de extra taakstelling. De hoogte van deze middelen zullen rond april/mei 2021 bekend worden gemaakt.

Juridische aspecten:

Nieuwe wet inburgering 2022: Naast de landelijke wet- en regelgeving zal de gemeente ook gemeentelijk regelgeving moeten opstellen voor de uitvoering van de

1

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamers-tukken/2020/11/11/stand-van-zaken-voorbereiding-wet-inburgering-20/stand-van-zaken-voorbereiding-wet-inburgering-20.pdf>

2

<https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9407470/1#search=%22%20uitstel%20wet%20inburgering%22>

nieuwe Wet inburgering. In een Rotterdamse verordening zal onder meer worden vastgelegd hoe de verwijtbaarheid bij niet nakoming van afspraken/verplichtingen in het PIP wordt vastgesteld, alsmede hoe we de verhouding tussen de handhaving op grond van de Participatiewet en de nieuwe Wet inburgering vormgeven. De regels omtrent handhaving (boete) zijn inmiddels grotendeels vastgelegd in het Besluit Inburgering. Verder zal in de gemeentelijke Verordening vastgelegd worden hoe de regie vormgegeven zal worden, onder meer door middel van monitoring van het PIP. De verordening zal in het najaar aan de gemeenteraad worden aangeboden. Eventueel op te stellen nadere regels of beleidsregels stelt het college vast.

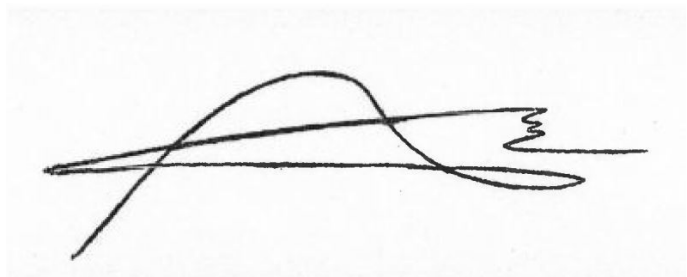
Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

De burgemeester,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'R' followed by a vertical line and some smaller marks.

V.J.M. Roozen

A handwritten signature in black ink, featuring a long, sweeping horizontal line with a large, rounded loop above it and a small, wavy mark at the end.

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

- Bijlage 1: Opbrengsten evaluatieonderzoek Rotterdamse TaalStart (RTS)
- Tweede voortgangsrapportage Rotterdamse Opgave Inburgering (ROI)
- Monitor 2020 Rotterdamse Aanpak Statushouders